

Zadeva C-103/06

Philippe Derouin

proti

Union pour le recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales de Paris ? Région parisienne (Urssaf de Paris ? Région parisienne)

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Tribunal des affaires de sécurité sociale de Paris)

„Socialna varnost delavcev migrantov – Uredba (EGS) št. 1408/71 – Samozaposleni delavci, ki stalno prebivajo in opravljajo dejavnost v Franciji – Splošni socialni prispevek – Prispevek za povračilo socialnega dolga – Upoštevanje dohodkov, prejetih v drugi državi članici in obdavčljivih v tej državi, na podlagi Sporazuma o izogibanju dvojnega obdavčevanja“

Povzetek sodbe

Socialna varnost delavcev migrantov – Pristojnost držav članic, da organizirajo svoje sisteme socialne varnosti

(Uredba Sveta št. 1408/71)

Uredbo št. 1408/71, kot je bila spremenjena in posodobljena z Uredbo št. 307/1999, je treba razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da država članica, katere zakonodaja na področju socialne varnosti velja za samozaposlenega delavca rezidenta, iz osnove za prispevke, kot sta splošni socialni prispevek in prispevek za povračilo socialnega dolga, izvzame dohodke, ki jih navedeni delavec prejema v drugi državi članici, zlasti na podlagi sporazuma o izogibanju dvojnega obdavčevanja na področju davkov na dohodke.

(Glej točko 32 in izrek.)

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 3. aprila 2008(*)

„Socialna varnost delavcev migrantov – Uredba (EGS) št. 1408/71 – Samozaposleni delavci, ki stalno prebivajo in opravljajo dejavnost v Franciji – Splošni socialni prispevek – Prispevek za povračilo socialnega dolga – Upoštevanje dohodkov, prejetih v drugi državi članici in obdavčljivih v tej državi, na podlagi Sporazuma o izogibanju dvojnega obdavčevanja“

V zadevi C-103/06,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Tribunal des affaires de sécurité sociale de Paris (Francija) z odločbo z dne 30. januarja 2006, ki je prispela na Sodišče 22. februarja 2006, v postopku

Philippe Derouin

proti

Union pour le recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales de Paris ? Région parisienne (Urssaf de Paris ? Région parisienne),

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi A. Rosas, predsednik senata, U. Lõhmus, J. N. Cunha Rodrigues, J. Klučka (poročevalec), sodniki, in P. Lindh, sodnica,

generalni pravobranilec: P. Mengozzi,

sodna tajnica: C. Strömholm, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 7. marca 2007,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za P. Derouina P. Langlois in E. Piwnica, odvetnika,
- za Union pour le recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales de Paris ? Région parisienne (Urssaf de Paris ? Région parisienne) J. J. Gatineau, odvetnik,
- za francosko vlado G. de Bergues in O. Christmann, zastopnika,
- za vlado Združenega kraljestva V. Jackson, zastopnica, skupaj s S. Moore, barrister,
- za Komisijo Evropskih skupnosti G. Rozet in V. Kreuzschitz, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 18. oktobra 2007

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe, samozaposlene in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti, kot je bila spremenjena in posodobljena z Uredbo Sveta (ES) št. 307/1999 z dne 8. februarja 1999 (UL L 38, str. 1, v nadaljevanju: Uredba št. 1408/71).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med P. Derouinom in Union pour le recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales de Paris ? Région parisienne (Urssaf de Paris ? Région parisienne) (urad za vračilo prispevkov za socialno varnost in družinskih dodatkov Pariz) (v nadaljevanju: urad Urssaf) v zvezi z osnovo za splošni socialni prispevek in prispevek za povračilo socialnega dolga (v nadaljevanju: CSG in CRDS), ki ju mora plačati P. Derouin.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

3 V skladu s členom 2(1) Uredbe št. 1408/71 se ta „uporablja za zaposlene ali samozaposlene osebe in študente, za katere velja ali je veljala zakonodaja ene ali več držav članic in ki so državljani ene od držav članic, ali osebe brez državljanstva, ali begunce, ki stalno prebivajo na ozemlju ene od držav članic, pa tudi za njihove družinske člane in njihove preživele osebe“.

4 Člen 13 navedene uredbe določa:

„1. Ob upoštevanju členov 14c in 14f se za osebe, za katere velja ta uredba, uporablja zakonodaja samo ene države članice. Ta zakonodaja se določa v skladu z določbami tega naslova.

2. V skladu s členi od 14 do 17:

[...]

b) za osebo, zaposleno na ozemlju ene države članice, velja zakonodaja te države, tudi če stalno prebiva na ozemlju druge države članice;

[...]“

5 Člen 14a te uredbe določa:

„Člen 13(2)(a) se uporablja v skladu z naslednjimi izjemami in posebnostmi:

[...]

2) Za osebo, ki je običajno samozaposlena na ozemlju dveh ali več držav članic, velja zakonodaja države članice, na ozemlju katere stalno prebiva, če del svoje dejavnosti opravlja na ozemlju te države članice. [...]

[...]“

6 Člen 14d(1) Uredbe št. 1408/71 določa:

„Za osebo iz člena [...] 14a, [točke] 2, 3 in 4, [...] se za uporabo zakonodaje, določene v skladu s temi določbami, šteje, kakor da je opravljala poklicno dejavnost ali dejavnosti na ozemlju zadevne države članice.“

Nacionalna ureditev

7 CSG je bil uveden z zakonom o financah št. 90-1168 z dne 29. decembra 1990 (JORF z dne 30. decembra 1990, str. 16367), katerega upoštevne določbe so bile vključene s členom L. 136-1 in naslednjimi zakonika o socialnem varstvu.

8 V skladu s členom L. 136-1 zakonika o socialnem varstvu se:

„Uvede se socialni prispevek [...] od dohodkov od dejavnosti in enakovrednih dohodkov, ki se odmerijo:

1. fizičnim osebam, za katere se hkrati šteje, da prebivajo v Franciji, za obračun davka na dohodek, in za katere, ne glede na podlago, velja obvezni francoski sistem zdravstvenega zavarovanja;

2. Državne ustanove, lokalne skupnosti in njihove javne ustanove z upravnimi pooblastili, ki opravljajo svoje funkcije ali so pooblaščenke za opravljanje nalog zunaj Francije, če je njihovo plačilo obdavčljivo v Franciji in če za njih, ne glede na podlago, velja obvezni francoski sistem zdravstvenega zavarovanja“.

9 CRDS je bil uveden s členom 14-1 sklepa št. 96-50 z dne 24. januarja 1996 o povračilu socialnega dolga (JORF z dne 25. januarja 1996 str. 1226), ki določa:

„Uvede se prispevek od dohodkov od dejavnosti in enakovrednih dohodkov, navedenih v členih od L. 136-2 do L. 136-4 zakonika o socialnem varstvu, razen od dohodkov iz tujine iz člena 15(III)(1) spodaj, ki so jih fizične osebe, navedene v členu L. 136-1 tega zakonika, prejele med 1. februarjem 1996 in do zaključka nalog, določenih v členu 2.

Ta prispevek se odmeri od zadevnih dohodkov in pod pogoji iz členov od L. 136-2 do L. 136-4 in iz člena L. 136-8(III) zakonika o socialnem varstvu.“

10 V členu 1 Sporazuma med Združenim kraljestvom Velika Britanija in Severna Irska ter Francosko republiko o izogibanju dvojnega obdavčevanja in preprečevanju davčnega izogibanja na področju davkov na dohodek, podpisanega 22. maja 1968 v Londonu (v nadaljevanju: dvostranski sporazum), je določeno:

„1. Davki, ki spadajo na področje uporabe tega sporazuma, so:

[...]

b.) v Francoski republiki: davek na dohodek [...], davek na kapital in vsi davki, odtegnjeni pri viru, ter odbitki in akontacije teh davkov,

[...]

2. Navedeni sporazum se uporablja tudi za vsak bodoči davek, ki je enak ali podoben davku, ki ga država pogodbenica ali [v]lada enega od ozemelj, na katerem naj bi veljal ta sporazum [...], doda veljavnim davkom ali jih z njimi nadomesti. Pristojni organi držav pogodbenic sporočijo spremembe glede svojih davčnih zakonodaj.“

11 Iz stališča, ki jih je predložila francoska vlada, izhaja, da bo dvostranski sporazum razveljavljen, ko bo začel veljati nov sporazum o izogibanju dvojnega obdavčevanja, ki sta ga zadevni državi članici sprejeli 28. januarja 2004. V tem novem sporazumu sta CSG in CRDS izrecno navedena med „davki, za katere se uporablja [zadnji sporazum]“.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

12 Iz predložitvene odločbe izhaja, da P. Derouin:

– prebiva v Franciji, kjer opravlja svobodni poklic odvetnika in je družbenik partnerstva angleškega prava Linklaters (v nadaljevanju: družba Linklaters). Družba Linklaters ima sedež v Združenem kraljestvu, vendar ima pisarne tudi v drugih državah članicah, med njimi v Franciji, kjer ima pisarno v Parizu (v nadaljevanju: pariška pisarna);

- je vpisan kot odvetnik pri Cour d'appel de Paris in pri Supreme Court England and Wales (Združeno kraljestvo) kot Registered Foreign Lawyer;
- vse svoje odvetniške storitve opravlja v okviru dejavnosti pariške pisarne;
- je plačan z deležem od dobička, ki ga ustvari družba Linklaters;
- ima svoj davčni sedež v Franciji in je obdavčen v tej državi članici in v vsaki od držav, kjer se nahaja družba Linklaters, zaradi deleža od dobička, ustvarjenega v vsaki od pisarn;
- zanj velja obvezni sistem zdravstvenega zavarovanja v Franciji in je registriran pri uradu Urssaf kot samozaposleni delavec.

13 Urad Urssaf je obračunal prispevke za družinski dodatek ter CSG in CRDS, ki se zahtevajo od P. Derouina od dohodkov od poklicne dejavnosti, ki jih je prejemal v okviru pariške odvetniške pisarne, in od deleža pri dobičku, ki so ga ustvarile druge pisarne družbe Linklaters. Iz pojasnil, podanih med ustnim postopkom, izhaja, da je urad Urssaf zahteval od P. Derouina plačilo CSG in CRDS za različna obdobja med letoma 2000 in 2005.

14 P. Derouin je plačal prispevke za družinski dodatek, obračunane od vsega dohodka od poklicne dejavnosti (torej tudi od dohodkov iz Združenega kraljestva), vendar pred Tribunal des affaires de sécurité sociale de Paris (sodišče za socialno varnost v Parizu) izpodbija plačilo CSG in CRDS, obračunanih od njegovih dohodkov, prejetih v Združenem kraljestvu, ker ti prispevki niso prispevki za socialno varnost, ampak so davki, in ker se dohodki, prejeti v Združenem kraljestvu, na podlagi dvostranskega sporazuma obdavčijo v tej državi članici, je mogoče CSG in CRDS odmeriti le na dohodek, ki se obdavči v Franciji.

15 Urad Urssaf nasprotno trdi, da imajo ti prispevki naravo prispevkov za socialno varnost, ki spadajo na področje uporabe Uredbe št. 1408/71 in ki jih je treba torej odmeriti tako od britanskega kot tudi od francoskega dohodka, ki ga prejema P. Derouin.

16 Tribunal des affaires de sécurité sociale de Paris je, da bi v zvezi s tem prejelo pojasnilo, s sklepom z dne 12. aprila 2005 zaprosilo Cour de cassation (kasacijsko sodišče) za mnenje glede vprašanja, ali je treba CSG in CRDS šteti za davka v smislu dvostranskega sporazuma.

17 Po mnenju Cour de cassation z dne 2. septembra 2005 „je treba vprašanje, ali je treba Uredbo št. 1408/71 [...] razlagati tako, da nasprotuje temu, da sporazum, kot je [dvostranski] sporazum [...], določa, da so dohodki, ki so jih samozaposleni delavci, ki prebivajo v Franciji in so v tej državi socialno zavarovani, pridobili v Združenem kraljestvu, izvzeti iz osnove [CSG] in [CRDS], ki se pobirata v Franciji, na podlagi člena 234 [...] ES predložiti Sodišču Evropskih skupnosti [...]“.

18 Ob upoštevanju, da je rešitev spora o glavni stvari odvisna od vprašanja, ali uporaba določb navedenega sporazuma za CSG in CRDS nasprotuje pravilom Skupnosti, je Tribunal des affaires de sécurité sociale de Paris prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba Uredbo št. 1408/71 [...] razlagati tako, da nasprotuje temu, da sporazum, kot je [dvostranski] sporazum, določa, da so dohodki, ki so jih delavci, ki prebivajo v Franciji in so v tej državi socialno zavarovani, pridobili v Združenem kraljestvu, izvzeti iz osnove [CSG] in [CRDS], ki se pobirata v Franciji[?]“

Vprašanje za predhodno odločanje

19 Predloženo vprašanje se v bistvu nanaša na opredelitev, ali je država članica, katere ureditev na področju socialne varnosti se uporablja v skladu z Uredbo št. 1408/71, prosto določa osnovo za prispevke, kot sta CSG in CRDS, ali nasprotno, navedena uredba državi članici nalaga, da v osnovo za take prispevke vključi dohodke, prejete v drugi državi članici, ne da bi lahko opustila obravnavanje teh prispevkov od navedenih dohodkov.

20 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je cilj Uredbe št. 1408/71 zagotoviti, kot določata njena druga in tretja uvodna izjava, prosto gibanje zaposlenih in samozaposlenih oseb v Evropski skupnosti ter pri tem upoštevati posebnosti posameznih nacionalnih zakonodaj o socialni varnosti. V ta namen ta uredba, kot izhaja iz njene pete, šeste in desete uvodne izjave, določa načelo enakega obravnavanja vseh delavcev držav članic v različnih nacionalnih zakonodajah ter ima cilj, da se kar najbolje zagotovi enako obravnavanje vseh delavcev, zaposlenih na ozemlju države članice, in ne kaznuje delavcev, ki uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja. Ureditev, ki jo vzpostavlja Uredba št. 1408/71, je le sistem koordinacije, ki se nanaša predvsem na določitev zakonodaje ali zakonodaj, ki se uporabljajo za zaposlene in samozaposlene osebe, ki v različnih okoliščinah uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja (sodbi z dne 9. marca 2006 v zadevi Piatkowski, C-493/04, ZOdl., str. I-2369, točki 19 in 20, in z dne 18. julija 2006 v zadevi Nikula, C-50/05, ZOdl., str. I-7029, točka 20).

21 Prvič, v zvezi z veljavnostjo Uredbe št. 1408/71 za osebo, ki je v takem položaju kot P. Derouin, iz predložitvene odločbe in iz vseh stališč, ki so bila predložena Sodišču, izhaja, da je ta samozaposleni delavec migrant, ki prebiva v Franciji in ki opravlja svojo dejavnost kot samozaposlena oseba v Franciji in Združenem kraljestvu, tako da zanj v skladu s členom 14a(2)(b) navedene uredbe ta uredba velja. Iz tega sledi, da za zadevno osebo v skladu s to določbo velja samo francoska zakonodaja. Poleg tega je vlada Združenega kraljestva na ustni obravnavi potrdila, da ne obravnava nobenega prispevka za socialno varnost od dohodkov, ki jih je zadevna oseba prejela na njenem ozemlju.

22 Drugič, v zvezi z uporabo Uredbe št. 1408/71 za CSG in CRDS je Sodišče odločilo, da ta prispevka spadata na področje uporabe te uredbe. Sodišče je namreč ugotovilo, da trditev, da CSG in CRDS, ker naj bi bila v bistvu davka, naj ne bi spadala na področje uporabe navedene uredbe, ne drži. Dodalo je, da dejstvo, da je dajatev v skladu z nacionalno zakonodajo opredeljena kot davek, ne pomeni, da v zvezi s to uredbo za to dajatev ni mogoče šteti, da spada na področje njene uporabe (glej v tem smislu sodbi z dne 15. februarja 2000 v zadevi Komisija proti Franciji, C-34/98, Recueil, str. I-995, točki 33 in 34, in v zadevi Komisija proti Franciji, C-169/98, Recueil, str. I-1049, točki 31 in 32). Poleg tega je treba ugotoviti, da vprašanje, ki ga je postavilo predložitveno sodišče, izhaja iz načela, da zadevni prispevki spadajo na področje uporabe Uredbe št. 1408/71.

23 Poleg tega je Sodišče odločilo, da pravo Skupnosti ne vpliva na pristojnost držav članic, da organizirajo svoj sistem socialne varnosti (glej sodbo z dne 13. maja 2003 v zadevi Müller-Fauré in van Riet, C-385/99, Recueil, str. I-4509, točka 100 in navedena sodna praksa).

24 Bolj podrobno, pri določitvi osnove za prispevke za socialno varnost v skladu z ustaljeno sodno prakso v odsotnosti usklajenosti na ravni Skupnosti zakonodaja vsake zadevne države članice določi dohodke, ki jih je treba upoštevati pri izračunu teh prispevkov (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Nikula, točka 24 in navedena sodna praksa).

25 Seveda pa je pomembno, da zadevna država članica pri izvajanju svoje pristojnosti spoštuje pravo Skupnosti (glej v tem smislu zlasti sodbi z dne 26. januarja 1999 v zadevi Terhoeve,

C?18/95, Recueil, str. I?345, to?ka 34, in z dne 7. julija 2005 v zadevi van Pommeren-Bourgon dien, C?227/03, ZOdl., str. I?6101, to?ka 39). Pristojnost dr?av ?lanic torej ni neomejena, ker so zlasti zavezane spoštovati smisel in na?ela Uredbe št. 1408/71, med njimi na?elo enotnosti zakonodaje, ki se uporablja na podro?ju socialne varnosti, zagotoviti, da osebe, ki izvršujejo svojo pravico do prostega gibanja, niso kaznovane, in zagotoviti, da zaradi tako vzpostavljene ureditve te osebe ne bodo prikrajšane za socialno varnost.

26 Iz vse sodne prakse, navedene v to?kah od 23 do 25 obravnavane zadeve, torej izhaja, da ker je Uredba št. 1408/71 instrument koordinacije in ne instrument usklajevanja, so dr?ave ?lanice pristojne za dolo?itev osnove za prispevke, kot sta CGS in CRDS.

27 Iz tega izhaja, da ima glede na sedanje stanje prava Skupnosti dr?ava ?lanica pravico, da se enostransko ali v okviru dav?nega sporazuma, kot je dvostranski sporazum, odpove vklju?itvi dohodkov, ki jih samozaposleni delavec rezident, ki je v enakem polo?aju kot tože?a stranka v postopku v glavni stvari, prejema v drugi dr?avi ?lanici, v osnovo za prispevke, kot sta CSG in CRDS. ?eprav v skladu z ustaljeno sodno prakso nobena dolo?ba Uredbe št. 1408/71 dr?avi ?lanici ne prepoveduje, da izra?una znesek prispevkov za socialno varnost rezidenta na podlagi vseh njegovih dohodkov (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Nikula, to?ka 31), je treba ugotoviti, da je nobena dolo?ba ne zavezuje, da to stori.

28 V zvezi s tem je treba poudariti, da v nasprotju s trditvijo, ki so jo med ustnim postopkom podali urad Urssaf, vlada Združenega kraljestva in Komisija Evropskih skupnosti, v skladu s katero doktrina iz sodbe z dne 26. maja 2005 v zadevi Allard (C?249/04, ZOdl., str. I?4535) z na?elom dr?ave ?lanice zavezuje, da v osnovo za prispevke za socialno varnost vklju?ijo vse dohodke, ki jih prejema osebe, ki so v enakem polo?aju kot P. Derouin, navedene doktrine ni mogo?e uporabiti za postopek v glavni stvari.

29 V okviru zadeve, v kateri je bila sprejeta zgoraj navedena sodba Allard, je dr?ava ?lanica, v kateri prebiva zadevna oseba, odlo?ila, da v osnovo za prispevke za socialno varnost vklju?i vse dohodke, ki jih zadnji prejema tako na njenem ozemlju kot na ozemlju druge dr?ave ?lanice, kot ji je to dovoljeno v skladu z Uredbo št. 1408/71. V okviru tega je Sodiš?e odlo?ilo, da je treba v skladu z nacionalno zakonodajo, ki se uporablja na podlagi kolizijskih pravil te uredbe, prispevke za socialno varnost, ki jih dolguje zadevna oseba, izra?unati ob upoštevanju vseh njegovih dohodkov.

30 Zato se rešitev, ki jo je Sodiš?e sprejelo v zgoraj navedeni sodbi Allard, ne uporabi v okoliš?inah, kot so te v postopku v glavni stvari, kjer je izvzetje dohodkov iz tujine iz osnove za zadevne prispevke za socialni varnost posledica dolo?b veljavnega nacionalnega zakona.

31 Vendar je treba poudariti, da izvzetje dohodkov delavca iz tujine iz osnove za prispevke ne more vplivati na pravico navedenega delavca, da prejema vse dajatve, ki jih dolo?a veljavna zakonodaja. Predložitveno sodiš?e mora presoditi, ali gre v postopku v glavni stvari dejansko za tak primer.

32 Glede na celoto zgoraj navedenih okoliš?in je treba na predloženo vprašanje odgovoriti, da je treba Uredbo št. 1408/71 razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da dr?ava ?lanica, katere zakonodaja na podro?ju socialne varnosti velja za samozaposlenega delavca rezidenta, iz osnove za prispevke, kot sta CSG in CRDS, izvzame dohodke, ki jih navedeni delavec prejema v drugi dr?avi ?lanici, zlasti na podlagi sporazuma o izogibanju dvojnega obdav?evanja na podro?ju davkov na dohodke.

Stroški

33 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloži o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališ? Sodiš?u, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodiš?e (tretji senat) razsodilo:

Uredbo Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe, samozaposlene in njihove družinske ?lane, ki se gibljejo v Skupnosti, kot je bila spremenjena in posodobljena z Uredbo Sveta (ES) št. 307/1999 z dne 8. februarja 1999, je treba razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da država ?lanica, katere zakonodaja na podro?ju socialne varnosti velja za samozaposlenega delavca rezidenta, iz osnove za prispevke, kot sta CSG in CRDS, izvzame dohodke, ki jih navedeni delavec prejema v drugi državi ?lanici, zlasti na podlagi sporazuma o izogibanju dvojnega obdav?evanja na podro?ju davkov na dohodke, kot je Sporazum med Združenim kraljestvom Velika Britanija in Severna Irska ter Francosko republiko o izogibanju dvojnega obdav?evanja in prepre?evanju dav?nega izogibanja na podro?ju davkov na dohodke, podpisan 22. maja 1968 v Londonu.

Podpisi

* Jezik postopka: francoš?ina.